

Sisteme judiciare în statele membre - Belgia

NOTĂ: Versiunea în limba originală a acestei pagini [fr](#) a fost modificată recent. Versiunea lingvistică pe care o consultați acum este în lucru la traducătorii noștri.
Pagina este deja disponibilă în următoarele limbi: [nl](#).

Această secțiune vă oferă o prezentare generală a modului de organizare a instanțelor judecătorești.

Organizarea justiției – sistemul judiciar

Sistemul judiciar belgian este un **sistem de tradiție civilistă**, care cuprinde un ansamblu de norme codificate, aplicate și interpretate de judecători.

În Belgia, organizarea instanțelor judecătorești este stabilită **exclusiv la nivel federal**.

Principii

Înainte de a începe prezentarea organizării sistemului judiciar din Belgia, trebuie amintite câteva principii constituționale și generale **de organizare a puterii judecătorești**.

Constituția instituie trei puteri în stat - cea legislativă, cea executivă și cea judecătorească, ultima dintre acestea fiind exercitată de către instanțele de judecată. Instanțele de judecată sunt **independente** și își desfășoară activitatea în paralel cu celelalte puteri constituționale.

Puterea judecătorească este exercitată de către instanțele de judecată în conformitate cu prevederile constituționale și legale. Puterea judecătorească are misiunea de a judeca, aplicând dreptul prin: pronunțarea de hotărâri în litigiile civile și aplicarea dreptului penal în cazul săvârșirii unei infracțiuni. Există două tipuri de magistrați: judecătorii și consilierii din cadrul instanțelor și procurorii din cadrul Ministerului Public sau al parchetelor.

În conformitate cu dispozițiile articolelor 144 și 145 din Constituție, litigiile cu privire la drepturile civile sunt de competență exclusivă a instanțelor, iar cele care implică drepturi politice sunt de competență instanțelor de judecată, dar există excepții prevăzute de lege.

Nicio instanță sau jurisdicție contencioasă nu poate fi creată decât prin lege. În conformitate cu articolul 146 din Constituție, pot fi instituite comisii sau instanțe extraordinare, sub orice denumire.

Ședințele de judecată sunt **publice**, cu excepția cazului în acest lucru aduce atingere ordinii publice sau bunelor moravuri, lucru care trebuie hotărât de instanță (articolul 148 alineatul 1 din Constituție). Principiul ședințelor de judecată publice permite, printre altele, asigurarea transparenței justiției.

Orice hotărâre este **motivată** și pronunțată în ședință publică (articolul 149 din Constituție). Obligația de a motiva hotărârea, impusă de Constituție și de articolul 780 din Codul de procedură civilă înseamnă că instanța trebuie să răspundă la motivele de fapt și de drept invocate în concluziile părților. Motivația trebuie să fie completă, clară, precisă și adecvată. Obligația de a motiva hotărârile, ca și independența sistemului judiciar, reprezintă garanții pentru cetățeni împotriva eventualului arbitrar al judecătorilor și le permit, ținând seama de motivarea hotărârii, să decidă introducerea unei căi de atac.

Atât **independența judecătorilor** în exercitarea competențelor lor judiciare, cât și independența procurorilor în derularea investigațiilor și urmării penale sunt consacrate în articolul 151 alineatul (1) din Constituție; acest principiu nu aduce atingere dreptului ministrului de resort de a ordona urmărirea penală și de a emite orientări obligatorii de politică penală, inclusiv în materie de politică de cercetare și de acțiune penală.

Alineatul 4 al aceluiași articol din Constituție dispune că judecătorii de pace, judecătorii instanțelor judecătorești, consilierii instanțelor superioare și cei de la Curtea Supremă de Justiție sunt **numiți de către rege**, în condițiile prevăzute de lege.

Judecătorii sunt numiți pe viață. Ei se pensionează la o vârstă stabilită prin lege și primesc o pensie, de asemenea, stabilită prin lege. Un judecător nu poate fi înlăturat sau suspendat din funcție. Mutarea unui judecător poate avea loc doar dacă acesta este numit într-un post nou și cu consimțământul acestuia (articolul 152 din Constituție). De asemenea, regele numește și respinge funcționarii Ministerului Public de pe lângă instanțe (articolul 153 din Constituție).

Salariile membrilor sistemului judiciar sunt stabilite prin lege (articolul 154 din Constituție).

Niciun judecător nu poate accepta o altă funcție plătită; activitățile cu titlu gratuit sunt admise, cu excepția cazurilor de incompatibilitate stabilite prin lege (articolul 155 din Constituție).

Tipuri de instanțe

Belgia este alcătuită din cinci mari zone judiciare, **reprezentând circumscripțiile teritoriale ale celor cinci curți de apel**: Bruxelles, Liège, Mons, Gand și Anvers.

Aceste circumscripții teritoriale sunt împărțite în arondismente judiciare, care dețin fiecare **un tribunal de primă instanță**. Există 12 de astfel de arondismente judiciare pentru întregul teritoriu al Belgiei. Arondismentul judiciar al Bruxelles-ului are două tribunale de primă instanță, unul francofon și unul neerlandofon.

În plus, în arondismentele judiciare există 9 de tribunale de dreptul muncii și 9 de tribunale comerciale.

Arondismentele sunt împărțite, la rândul lor, în cantoane judiciare care dispun fiecare de **o judecătorie de pace**. Există 187 de astfel de cantoane judiciare pentru ansamblul teritoriu al Belgiei.

Fiecare dintre cele zece provincii și arondismentul administrativ al regiunii capitalei Bruxelles dispun de **o curte cu jurați**. Curtea cu jurați nu este o instanță permanentă, ci se întrunește doar atunci când există acuzați care trebuie să compare în fața acesteia.

Tipul de instanță care judecă o anumită cauză este stabilit în funcție de natura și gravitatea infracțiunii, de natura litigiului, precum și de valoarea sumelor implicate.

În unele cazuri, natura litigiului este cea care determină instanța competentă pentru judecarea cauzei. Astfel, judecătorul de pace soluționează litigiile privind neînțelegerile între vecini, iar tribunalul de primă instanță este competent în materie de divorț. În alte cazuri, criteriul hotărâtor este calitatea părților. În principiu, litigiile între societăți comerciale sunt judecate în cea mai mare parte de tribunalul comercial.

După identificarea tipului de instanță competentă, trebuie stabilit **locul** în care va fi judecată cauza.

În materie civilă, acțiunea poate fi introdusă în fața instanței de la domiciliul pârâtului sau în fața instanței din localitatea în care a fost contractată sau trebuia executată obligația.

În materie penală, sunt competente următoarele instanțe: tribunalul din localitatea în care a fost săvârșită infracțiunea, tribunalul din localitatea de domiciliu a suspectului și tribunalul din localitatea în care se găsește acesta. În cazul unei persoane juridice, este vorba despre tribunalul din localitățile în care se află sediul principal și punctul de lucru al acesteia.

Ierarhia instanțelor judecătorești

Instanțele judiciare au o structură ierarhică, după cum urmează:

4	CURTEA DE CASAȚIE		
3	Curți de Apel	Curți de dreptul muncii	Curți cu jurați
2	Tribunale de primă instanță	Tribunale de dreptul muncii	Tribunale comerciale
1	Judecătorii de pace	Tribunale de poliție (<i>Tribunaux de police</i>)	

Hotărârile pronunțate de tribunale se intitulează jugements, iar cele pronunțate de curțile de apel, de curțile de dreptul muncii, de curțile cu jurați și de Curtea de Casație - arrêts.

Instanțele civile soluționează în principal litigii private între persoane fizice sau juridice.

Obiectivul **instanțelor penale** este de a pedepsi autorii faptelor pentru care legea prevede sancțiuni (pedeapsa cu închisoarea, pedeapsa cu munca în folosul comunității, amendă ...).

Se poate întâmpla ca una dintre părți să nu fie de acord cu hotărârea pronunțată. Părțile la proces sau, în anumite cazuri, terțe persoane, au la dispoziție mai multe **căi de atac** pentru a obține o nouă hotărâre într-o cauză care a făcut deja obiectul unei hotărâri. Căile de atac se împart în două categorii: cele ordinare și cele extraordinare.

Există două **căi de atac ordinare**: opoziția și apelul.

Persoana condamnată poate face opoziție, opunându-se astfel hotărârii, caz în care instanța care a pronunțat respectiva hotărâre este sesizată din nou cu acea cauză, în întregime.

Cu excepția unui număr limitat de cauze, **apelul** este un drept de care pot beneficia toate părțile vizate. Atât persoana condamnată, partea civilă, reclamantul, pârâtul, cât și Ministerul Public au dreptul să ceară rejudecarea cauzei. Apelul este judecat întotdeauna de către o instanță superioară celei care a pronunțat hotărârea în primă instanță.

Tabelul de mai jos **trece în revistă instanțele judecătorești care judecă căile de atac**, în funcție de instanța care a pronunțat hotărârea atacată:

Hotărâre		Cale de atac
Judecătoria de pace	- cauze civile	Tribunalul de primă instanță (secția civilă)
	- cauze comerciale	Tribunalul comercial
Tribunalul de poliție	- cauze penale	Tribunalul de primă instanță (Tribunalul corecțional)
	- cauze civile	Tribunalul de primă instanță (Tribunalul civil)
Tribunalul de dreptul muncii		Curtea de dreptul muncii
Tribunalul de primă instanță		Curtea de Apel
Tribunalul comercial		Curtea de Apel

În calea de atac, judecătorii (din cadrul unui tribunal) sau consilierii (din cadrul unei instanțe superioare) deliberază pentru a doua și ultima oară asupra fondului cauzei și pronunță o hotărâre în ultimă instanță. Totuși, părțile au încă posibilitatea de a **ataca hotărârea la Curtea de Casație**.

În afară de căile de atac ordinare, există și **căi de atac extraordinare**, cel mai important dintre acestea fiind **recursul**. Acesta se judecă la Curtea de Casație și nu constituie un al treilea grad de jurisdicție sau o a treia instanță. Curtea de Casație nu reexaminează faptele cauzei, ci doar legalitatea procedurii.

Pe lângă curțile și tribunalele menționate anterior, mai există încă două instanțe în Belgia. Acestea exercită o misiune de control: **Consiliul de Stat** și **Curtea Constituțională**. Consiliul de Stat este o înaltă instanță administrativă care monitorizează administrația publică și care intervine în momentul în care cetățenii consideră că aceasta nu a respectat legea. Rolul Curții Constituționale este de a asigura că legile, decretele și ordonanțele sunt în conformitate cu Constituția și de a supraveghea repartizarea echilibrată a competențelor între puterile publice din Belgia.

Baze de date juridice

[Portalul puterii judecătorești din Belgia](#) oferă acces, între altele, la jurisprudență, la legislația Belgiei și la Monitorul Oficial al Belgiei.

L'accès à ces banques de données est-il gratuit?

Da, accesul la această bază de date este gratuit.

Link-uri relevante

[Serviciul Public Federal de Justiție](#)

Versiunea în limba națională a acestei pagini este gestionată de statul membru respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Comisia Europeană declină orice responsabilitate privind informațiile sau datele conținute sau la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Ultima actualizare: 03/08/2017